

มองโลกแง่บวก
Competition Focus

Vol.40
April 2016

LAW

ทำไมต้องพิสูจน

พฤติกรรมการค้า

ที่ไม่เป็นธรรม...

“อะไรคือ” พฤติกรรมการค้าที่ไม่เป็นธรรม

ภายใต้บริบทของกฎหมายแข่งขันทางการค้า พฤติกรรมการค้าที่ไม่เป็นธรรม หมายถึง การกระทำที่เป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมทุกประเภท ที่เป็นการลด หรือจำกัดการแข่งขัน ที่บังคับใช้ได้กับ ผู้ประกอบการทุกรายโดยไม่เจาะจงว่าจะเป็น ผู้มีอำนาจเหนือตลาด

กฎหมายแข่งขันทางการค้า

มุ่งเน้นอะไร

มุ่งเน้นประสิทธิภาพการระงับยับยั้งพฤติกรรม ที่ไม่เป็นธรรมทางการค้า

เจตนาคุ่มครองอะไร

คุ้มครองกระบวนการแข่งขันในตลาด ให้ตลาดมีการแข่งขัน อย่างเสรีและเป็นธรรม เพื่อจะนำไปสู่ความ มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและผู้บริโภคจะได้รับ ประโยชน์สูงสุด

ช่วยดูแลใคร

ช่วยดูแลการประกอบธุรกิจให้เกิดความมั่นใจได้ว่าระบบ ตลาดมีความเป็นอิสระ สามารถทำงานได้อย่างเหมาะสม และให้การแข่งขันระหว่างบริษัทต่างๆ เป็นไปอย่างยุติธรรม

พฤติกรรมที่จำกัดการแข่งขันทางการค้า

ไทย

พ.ร.บ. แข่งขันทางการค้า พ.ศ.2542
กำหนดพฤติกรรมที่จำกัด
การแข่งขันทางการค้าไว้ 5 ลักษณะ:

1. มาตรา 25 ห้ามมิให้ใช้อำนาจเหนือตลาด อย่างไม่เป็นธรรม (Abuse of Dominance)
2. มาตรา 26 ห้ามการควบรวมธุรกิจที่ลดหรือ จำกัดการแข่งขันทั้งแนวดิ่ง และแนวนราบ (Restrictive Merger & Acquisition)
3. มาตรา 27 ห้ามผู้ประกอบการธุรกิจตกลงร่วมกัน ในการจำกัด หรือลดการแข่งขันอย่างไม่เป็นธรรม (Restrictive Agreements)
4. มาตรา 28 ห้ามตกลงร่วมกันกับบริษัท ในต่างประเทศที่เป็นการจำกัดโอกาสของบุคคล ในประเทศในการซื้อโดยตรงจากต่างประเทศ เมื่อใช้เงิน (Cross-Border Restrictive Agreements)
5. มาตรา 29 ห้ามผู้ประกอบการปฏิบัติทางการค้า ที่ไม่เป็นธรรม (Unfair Trade Practice)

สากล

ได้แบ่งพฤติกรรมที่จำกัดหรือกีดกัน การแข่งขันทางการค้าไว้ 5 กลุ่ม

1. การใช้อำนาจเหนือตลาดโดยมิชอบ (abuse of dominance)
2. การควบรวมธุรกิจ (merger)
3. การตกลงร่วมกันเพื่อลดการแข่งขัน (collusive practice)
4. การกระทำที่เป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม (unfair trade practice)
5. พฤติกรรมอื่นๆ ที่มีบทบัญญัติเฉพาะแยกออกไป เช่น บทบัญญัติเฉพาะเกี่ยวกับการกำหนด ราคาขายปลีกการใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ในการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม และการสมคบกัน ในการประทุษร้าย

พรบ.การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542

มาตรา 29 “ห้ามมิให้ผู้ประกอบการธุรกิจกระทำการใดๆอันมิใช่การแข่งขันโดยเสรี อย่างเป็นธรรม และมีผลเป็นการทำลาย ทำให้เสียหาย ขัดขวาง กีดกัน หรือจำกัดการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจอื่น หรือเพื่อมิให้ผู้อื่นประกอบธุรกิจ หรือต้องล้มเลิกการประกอบธุรกิจ”

จะพิสูจน์ความผิดอย่างไร

พฤติกรรมการค้าที่ไม่เป็นธรรม (มาตรา 29) เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการธุรกิจทุกราย ไม่จำกัดเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจที่มีอำนาจเหนือตลาดเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจาก มาตรา 25 ที่จำเป็นต้องมีการพิสูจน์ถึงการมีอำนาจเหนือตลาดก่อน ทั้งนี้ การบังคับใช้ มาตรา 29 ยึดหลักเหตุและผล (rule of reason) กล่าวคือจะต้องมีการพิสูจน์ว่าผู้ประกอบการมีพฤติกรรมการค้าที่ส่งผลให้มีการจำกัดการแข่งขันในตลาด ซึ่งแตกต่างจากมาตรา 25 ที่ยึดหลักความผิดเด็ดขาด (per se rule) ซึ่งเป็นความผิดทันที โดยไม่ต้องมีการพิสูจน์หรือวินิจฉัยว่าผู้ประกอบการกระทำการโดยมีเจตนาอะไร

นอกจากนี้ วัตถุประสงค์ในการมี มาตรา 29 ก็เพื่อคุ้มครองผู้ประกอบการธุรกิจจากการกระทำที่ไม่เป็นธรรมของผู้ประกอบการธุรกิจรายอื่น

องค์ประกอบที่ต้องพิสูจน์

1. ผู้ประกอบธุรกิจ
2. กระทำการใด ๆ
 - 2.1 มิใช่การแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม
 - 2.2 มีผล
 - ✓ เป็นการทำลาย
 - ✓ ทำให้เสียหาย
 - ✓ ขัดขวาง
 - ✓ กีดกัน หรือ
 - ✓ จำกัดการประกอบธุรกิจ
3. ผู้ประกอบธุรกิจอื่น
4. มีเจตนาเพื่อมิให้ผู้อื่นประกอบธุรกิจ หรือต้องล้มเลิกการประกอบธุรกิจ

องค์ประกอบความผิด

ทำไมต้องพิสูจน์.....?

พฤติกรรมการค้าที่ไม่เป็นธรรม (มาตรา 29)

เขียนไว้ค่อนข้างกว้าง โดยครอบคลุมการกระทำที่เป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมได้ทุกประเภท ซึ่งมีข้อดีในแง่ที่ครอบคลุมกว้างที่สุดเนื่องจากเป็นการยากที่จะกำหนดล่วงหน้าได้ว่า พฤติกรรมใดที่เป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งผู้ร้องต้องพิสูจน์ "โดยปราศจากความสงสัย (Beyond reasonable doubt)" ว่าเป็นความผิดทางอาญาว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้กระทำผิด แต่ผู้ถูกร้องยังเป็นผู้บริสุทธิ์กว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้ถูกร้องกระทำความผิด และเป็นความผิดที่จัดอยู่ในประเภทของความไม่ยุติ ผู้เสียหายต้องแจ้งความก่อน มิฉะนั้นรัฐไม่อาจดำเนินคดีประเภทนี้ได้

ตัวอย่างพฤติกรรม ที่อาจเข้าข่ายความผิดของไทย

- การกำหนดราคาสินค้าที่สูงเกินควรที่จัดว่าเป็นการกักตุน การกีดกันการแข่งขันจะต้องมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน (ประมาณ 1 ปี) ส่งผลให้ผู้ประกอบการมีกำไรส่วนเกินมากโดยไม่สมควรทำให้ผู้ประกอบการรายใหม่เข้ามาในตลาด หรือช่วยกระตุ้นให้ตลาดมีแรงจูงใจที่จะมีการค้นคิดนวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง

ตัวอย่างพฤติกรรม ที่อาจเข้าข่ายความผิดของออสเตรเลีย

- การกระทำที่หลอกลวงหรือทำให้เข้าใจผิด
 - มาตรฐาน คุณภาพ
 - ราคาของสินค้าหรือบริการ
 - แหล่งกำเนิดของสินค้า
- การทำให้สาธารณชนเข้าใจผิดถึงลักษณะของสินค้าหรือบริการ
- การโฆษณาเกินจริง
- การรับเงินโดยมิเจตนาจะไม่ส่งสินค้าให้

กล่าวโดยสรุป

พฤติกรรมการค้าที่ไม่เป็นธรรม คือ การกระทำที่ก่อให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมทุกประเภท ที่เป็นการลดหรือจำกัดการแข่งขันที่นอกเหนือจากพฤติกรรมการใช้อำนาจเหนือตลาดโดยมิชอบ (abuse of dominance) การควบรวมธุรกิจ (merger) และการตกลงร่วมกันเพื่อลดการแข่งขัน (collusive practice) โดยบังคับใช้กับผู้ประกอบธุรกิจทุกราย เพื่อคุ้มครองผู้ประกอบการธุรกิจจากการกระทำที่ไม่เป็นธรรมของผู้ประกอบธุรกิจรายอื่น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าและศาลจะต้องพิสูจน์โดยปราศจากความสงสัยว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้กระทำผิด เนื่องจากเป็นความผิดที่จัดอยู่ในประเภทความผิดอาญายอมความไม่ได้

บรรณาธิการ : นายวัฒนศักดิ์ เลือะเอียด

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า

เรียบเรียงโดย : นางสาวจิรวรรณ บานเย็นประเสริฐ

นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

โทร. 0 2507 5882 โทรสาร 0 2547 5426 อีเมล : otce@dit.go.th เว็บไซต์ : <http://otce.dit.go.th>